

Samenvatting preek Capelle-Schollevaar, 6 maart 2005, 9.15 uur

Bijbelgedeelten: Jesaja 42: 1-7 en Johannes 18: 28-40. Kerntekst: Johannes 18: 37-38)

1. Spreken over 'de' waarheid, kan dat wel? Wat is waarheid?

* Bij een ruzie blijkt vaak, dat beide partijen hun eigen verhaal, hun eigen 'waarheid' hebben. Bestaat er zoiets als 'de' waarheid? Of heeft Pilatus gelijk: 'Wat is waarheid?' Op kleine schaal stellen we die vraag, op grote schaal ook. Alle grote 'waarheden' uit het verleden (socialisme, communisme, liberalisme, fascisme, protestantisme, katholicisme) lijken allemaal verdwenen te zijn. We vertrouwen die 'grote verhalen' niet meer. De filosoof Lyotard zei: 'Als ik het woord "waarheid" hoor, zie ik de schoorstenen van Auschwitz al roken.'

* Ook op het godsdienstige vlak zien we deze manier van denken. In een bekend hindoeïstisch verhaal lopen mensen geblinddoekt om een olifant. Ieder heeft een ander beeld van wat een olifant is. Men spreekt elkaar tegen. Maar wat blijkt? Iedereen heeft gelijk! Ieder heeft een deel van de waarheid. 'De' waarheid bestaat niet.

* Deze manier van denken heeft heel veel aantrekkingskracht. Zo lijkt de uitroep van Pilatus de sleutel tot de wereldvrede. Niemand heeft immers de waarheid in pacht?

2. Een leven zonder waarheid is onleefbaar

* Maar nu een stap verder. Zolang je niet direct betrokken bent, kun je je schouders ophalen over 'de' waarheid. Maar als je vals beschuldigd wordt, dan wordt het anders! Dan telt opeens juist wel, wat dé waarheid is! Soms komen mensen na vele jaren vrij, als DNA-onderzoek heeft uitgewezen dat ze ten onrechte vast zaten. Wat een vreugde als eindelijk de waarheid boven tafel komt!

* Hier zegt nota bene een réchter: 'Wat is waarheid?' Terwijl een rechter juist de onderste steen boven moet zien te krijgen! In ons hele leven telt, wat waar is en wat leugen. Klopt het dat je loonsverhoging krijgt, dat de laatste trein om 0.15 uur vertrekt, enz.? Als de waarheid relatief wordt, gaat de leugen regeren en wordt het leven onleefbaar.

* Dit geldt voor het gewone, 'natuurlijke' leven. Maar geldt dit ook voor het bovennatuurlijke? Wij kunnen God toch niet zien, het blijft toch een kwestie van gissen, of beter gezegd: van geloven? Inderdaad kunnen wij vanuit onszelf niet naar God gaan om te weten wat de waarheid in het bovennatuurlijke gebied is. Maar dat wil niet zeggen dat het niet uitmaakt, wat daar de waarheid is. Is het niet belangrijk, om te weten of er leven na de dood is? En wat de zin van ons leven is? En of er een God is? En wat Hij van ons vraagt?

* Alleen... wij kunnen niet zomaar de bovennatuurlijke wereld ingaan. Maar omgekeerd: God kan wél naar ons toe komen! Dat heeft Jezus gedaan! Er is God véél aan gelegen om ons de waarheid bekend te maken over wie Hij is en wat Zijn doel met ons is. Daarom heeft Hij ervoor gekozen die waarheid in Jezus te openbaren, zie vers 37.

3. We staan voor de keus: Pilatus of Jezus? 'Wat is waarheid?' of 'Ik ben de waarheid'

* We worden vanmorgen voor de keus geplaatst: óf we kiezen voor de houding van Pilatus en beschouwen 'de' waarheid als onbekend, óf we kiezen voor Jezus. Dan aanvaarden we dankbaar dat er een God is in de hemel, die niet voortdurend van gezicht verandert en alle gezichten van alle goden in alle religies aanneemt, maar die Eén is (Deuteronomium 6: 4) en die Zijn eer niet weggeeft aan een andere god (Jesaja 48: 11). Misschien zouden we wel én christen willen zijn, én ook zeggen dat er niet één waarheid is. Maar het is óf Pilatus óf Jezus.

4. Twee rechters. Is de keuze zo moeilijk?

* Maar hoe kun je kiezen tussen die twee? Kijk naar de consequenties!

* De rechter Pilatus zegt: 'Wat is waarheid?' Hij diskwalificeert daarmee zichzelf als rechter. En zijn daden zijn er dan ook naar: een crimineel wordt vrijgelaten, en een Onschuldige gekruisigd. Dat is het resultaat, als de waarheid wordt gerelativeerd. Als u deze keuze maakt, weet wel wat u doet!

* De rechter Jezus zegt: 'Ik ben in de wereld gekomen, om van de waarheid te getuigen.' Hij kwam uit de hoge hemel voor ons! Het Griekse woord voor getuigen (*martyrein*) betekent zowel 'getuigen' als 'martelaar zijn'.

* Jezus kwam als lam ter slachting, vrijwillig, weerloos, kwetsbaar. Zie Jesaja 42. Hij kwam om het geknakte riet niet te verbreken. Wanneer ben je een geknakt riet? Bijv. als je gekwetst bent, te lijden hebt gehad onder kwaad. Dan kun je misschien wraak zoeken. Je kunt je afvragen of God het kwaad wel ziet en serieus neemt! Maar dat doet Hij zeker! Daarom laat Hij geen kwaad ongestraft. Het kruis laat zien, hoe serieus God slachtoffers van kwaad neemt. Er moet een straf zijn! En Jezus weet door Zijn lijden wat mensen meemaken die ondervonden hebben wat kwaad is. Tegelijk laat het kruis zien, dat God ook met de daders van kwaad verder wil. Als zij tot inkeer komen, zijn ze ook een geknakt riet. Voor hen droeg Jezus de straf al.

* De waarheid over ons leven, over wie wij zijn, wie weet die beter dan onze Schepper? En die waarheid is, dat wij altijd beide zijn: slachtoffer én dader van kwaad, van zonde. Maar die waarheid is ook, dat er iemand is, die ons eens zal oordelen als Rechter, maar die 2000 jaar geleden de straf al hééft gedragen, ook voor ons! En wat is het gevolg? Bevrijding! Zie Jesaja 42: 7. 'De waarheid zal u vrijmaken!' (Johannes 8: 32).

* Nee, we hoeven niet bang te zijn intolerant te worden als we Jezus erkennen als de waarheid, de enige weg naar God. Dan gaan we dienen zoals Hij diende, bidden voor anderen zoals Hij dat deed voor ons. Dan komen mensen in de vrijheid, in het licht van Christus! Pilatus of Jezus. Dat is toch geen moeilijke keuze meer?

Om (samen?) over na te denken:

1. Waarom zou het vandaag de dag zo aantrekkelijk zijn om niet te geloven in 'de' waarheid?
2. Hoe zou het komen dat we in het alledaagse leven wel accepteren dat er waarheid en leugen is, terwijl velen dat moeilijk vinden, als het gaat om de bovennatuurlijke dingen?
3. Wat houdt het concreet in: naar de stem van Jezus luisteren (Johannes 18: 37)?

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, c.m.van.loon@freeler.nl